

Lærdal
kommune

Planprogram

Kommunedelplan for Naturmangfald 2024 - 2036

Fastsett i kommunestyret 30.03.23

Grøne
Lærdal

Innhold

1. INNLEIING	3
1.1 Bakgrunn for planarbeidet	3
1.2 Føremålet med planen	3
1.3 Planprogram	4
1.4 Planprosessen.....	4
2. RAMMER FOR PLANARBEIDET	4
2.1 Nasjonale føringar	4
2.2 Regionale føringar	5
2.3 Kommunale føringar og andre styringsdokument	5
2.4 Andre føringar	6
3. INNHALD I PLANEN	6
4. ORGANISERING AV PLANARBEIDET.....	7
4.1 Organisering	7
4.2 Medverknad	7
4.3 Kva er spesielt ynskjeleg av innspel til planoppstart?.....	8
4.4 Framdriftsplan	8

Bilete framside: Magnhild Aspevik

1. INNLEIING

1.1 Bakgrunn for planarbeidet

Kommunestyret vedtok at kommunen skal lage ein kommunedelplan for naturmangfald i kommunestyreperioden gjennom vedtak av Kommunal Planstrategi 2020 – 2023.

Lærdal kommune har gjennom kommuneplanen sin samfunnsdel sett seg mål om å ha ein miljø-, klima- og arealpolitikk som sikrar dagens og komande generasjonar sitt behov og valmoglegheiter med ein berekraftig utvikling. Som eit grunnlag for å oppnå dei mål kommunen sett seg i forhold til berekraft er det viktig at kommunen har oversikt over naturmangfaldet, samt miljø- og klimautfordringar i kommunen.

Det er mange truslar mot naturmangfaldet. På verdsbasis er nedbygging av areal den største, tett følgd av andre årsakar som ureining, for mykje hausting og spreining av skadelege organismar. I framtida vil klimaendringar bli ein aukande trussel. For at Lærdal kommune skal kunne forvalte naturmangfaldet på ein god måte er det viktig at administrasjon og politikarar har oversikt over aktuelle lokale naturtypar, artar og deira leveområde og kva som påverkar dei og korleis ein kan unngå tap av naturmangfald. Det er og viktig at kommunen med politikarane som vedtaksmyndigheit er med og påverkar kva vurderingar og verdsetting som skal gjerast i dei ulike utviklingssakene som kjem i konflikt med naturmangfaldet, kva avbøtande tiltak som skal prioriterast osv. Dette sjølvstøtt innanfor rammene i lovverket.

Kommunane er oppfordra til å lage kommunedelplanar som gjer lokalt naturmangfald synleg. Lærdal kommune er ein av fleire utvalde kommunar i Noreg som får støtte frå Miljødirektoratet sitt prosjekt for utarbeiding av kommunedelplanar for naturmangfald i kommunane.

1.2 Føremålet med planen

Kommunedelplan for naturmangfald skal lyfte fram naturforvaltninga og bidra til å ta vare på naturen i Lærdal kommune gjennom berekraftig forvaltning av natur og areal.

Kommunedelplan for naturmangfald skal:

- føre til auka kunnskap og bevisstheit om kommunen sitt naturmangfald.
- syne korleis ein kan bidra til å ta vare på naturmangfaldet
- vere eit styringsverktøy for kommunen i spørsmål knytt til naturmangfald.
- vere grunnlag for arbeidet med overordna kommuneplanlegging og i detaljplanlegging.

God kunnskapsoversikt, auka kompetanse og tydelege strategiar for forvaltning av natur

vil forenkle sakshandsaminga, og gje eit betre beslutningsgrunnlag når ulike interesser skal avvegast i arealforvaltninga. Planen vil og skape grunnlag for betre forutsigbarheit for næringsliv, utbyggingsinteresser og innbyggjarar.

1.3 Planprogram

I medhald av Plan og bygningslova skal det utarbeidast eit planprogram som grunnlag for planarbeidet til alle kommunedelplanar. Planprogrammet skal gjere greie for målet med planarbeidet, planprosessen og korleis medverknad vert stetta.

Planprogrammet skal verte vedteke av kommunestyret etter ein høyringsperiode.

1.4 Planprosessen

Prosessen for Kommunedelplan for Naturmangfald skal følgje prosesskrava til Plan- og bygningslova med utarbeiding, høyring og fastsetting av planprogram, og utarbeiding, høyring og vedtak av sjølve planen med administrativ og politisk handsaming.

2. RAMMER FOR PLANARBEIDET

Planprosessen er regulert og styrt av Plan- og bygningslova av 2009. Planen vil elles bli utforma innanfor rammene av nasjonalt lovverk, statlege og regionale mål og retningslinjer, samt kommunale planar.

2.1 Nasjonale føringar

Det er eit viktig prinsipp at kommunen i sin planlegging skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgåver og at all kommunal planlegging skal leggje statlege og regionale pålegg og retningslinjer til grunn.

Regjeringa legg i nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging 2019- 2023 vekt på at vi står overfor fire store utfordringar:

- Å skapa eit berekraftig velferdssamfunn
- Å skapa eit økologisk berekraftig samfunn gjennom blant anna ein offansiv klimapolitikk og ein forsvarleg ressursforvaltning
- Å skapa et sosialt berekraftig samfunn
- Å skapa eit trygt samfunn for alle

Regjeringa har bestemt at FN sine 17 berekraftsmål, som Noreg har slutta seg til, skal vera det politiske hovudsporet for å ta tak i vår tid sine største utfordringar, også i Noreg.

Regjeringa legg stor vekt på å ta vare på trua natur, og at økosystema vert sikra god tilstand. Kommunane har et serleg stort ansvar for å bidra til dette i planlegginga si, blant anna ved å sikre utvalde naturtypar etter naturmangfaldlova. Meld. St. 14 (2015–2016) Natur for livet — Norsk handlingsplan for naturmangfald skildrar korleis regjeringa sin politikk skal bidra til å ta vare på naturmangfaldet.

Noreg har 23 mål for miljø. Utviklinga vert målt ved hjelp av miljøindikatorar. Dei nasjonale måla for naturmangfold er:

- Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.
- Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres.
- Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner.

2.2 Regionale føringar

Desse regionale planane kan vere relevante i planarbeidet:

- ✓ Utviklingsplan for Vestland 2020 – 2024
- ✓ Plaststrategi. Ein plastfri natur og eit plastfritt Vestland
- ✓ Regional plan for Klima, Vestland (på høyring)
- ✓ Regional plan for fornybar energi (i prosess)
- ✓ Regional plan for Vindkraft
- ✓ Regional plan for klimaomstilling 2018-2021
- ✓ Regional strategisk plan for kysten (Sogn og Fjordane)
- ✓ Berekraftig verdiskaping–regional plan for innovasjon og næringsutvikling 2021-2033
- ✓ Regional plan med tema knytt til vasskraftutbygging Sogn og Fjordane
- ✓ Regional plan for Nordfjella villreinområde 2014-2025
- ✓ Regional vassforvaltningsplan 2022-2027 for Vestland vassregion
- ✓ Vassforvaltningsplan for Indre Sogn vassområde
- ✓ Regional plan for vassforvaltning for Sogn og Fjordane vassregion 2016-2021
- ✓ Temaplan landbruk for Vestland fylke 2023 – 2027
- ✓ Fylkesdelplan for friluftsliv Sogn og Fjordane

2.3 Kommunale føringar og andre styringsdokument

Desse kommunale planane kan vere relevante for planarbeidet:

- ✓ Kommuneplanen sin samfunnsdel (2018)
- ✓ Kommunen sin arealdel (1995, under revidering)
- ✓ Kommunedelplan for klima, energi og miljø
- ✓ Lokal plan for småkraftverk
- ✓ Landbruksplan
- ✓ Tiltaksplan for landbruket
- ✓ Kommunedelplan for kulturmiljø og kjerneområde landbruk
- ✓ Forvaltningsplan for Lærdalsvassdraget

2.4 Andre føringar

I tillegg til planar, nasjonale føringar og strategiar kommunen må forhalda seg til, så har kommunen fleire naturvernområde, naturreservat og landskapsvernområde. Her er gjort vernebestemmelsar som og vert førande for ein del område i kommunen. Kartleggingar med verdisettingar gjort av Statsforvaltaren og gjennom ulike KU-arbeid, må og leggjast til grunn i det vidare arbeidet.

Kommunen er pålagt ei rekke pliktar innan miljøforvaltninga gjennom ulike miljørelaterte lovar. Dei to mest sentrale lovane er Plan- og bygningslova og Naturmangfaldlova.

Plan- og bygningslova er grunnlaget for å styre arealbruken og skal sikre ein samordning og avveging av samfunnsinteresser. Naturmangfaldlova gjeld for alle sektorar som forvaltar naturmangfald eller tek beslutningar som har konsekvensar for naturmangfaldet.

Andre viktige miljørelaterte lover er:

- ✓ Ureiningslova
- ✓ Friluftsløva
- ✓ Jordlova
- ✓ Klimaløva
- ✓ Kulturminneløva
- ✓ Laks- og innlandsfisklova
- ✓ Vassforskrifta
- ✓ Miljøinformasjonslova
- ✓ Motorferdselslova
- ✓ Skoglova
- ✓ Vass- og kloakkavgiftslova
- ✓ Viltlova

3. INNHOLD I PLANEN

Kommunedelplan for Naturmangfald skal vera eit kunnskapsgrunnlag for kommunen sin arealplanlegging, og i handsaming av enkeltsaker etter Plan- og bygningslova. Ein av hovudoppgåvene i planen vil vera å samanstillе og synleggjere allereie eksisterande kunnskap om naturmangfaldet, spesielt med vekt på viktige naturtypar og sårbare artar.

Hovudkjeldene til data vil vera allereie gjennomførde undersøkingar, som ulike typar naturkartleggingar. Det kan og vera innspel og data samla inn i samband med tidlegare planarbeid. Innsamlinga og samanstillinga av data skal og vere med på å avdekke eventuelle hol i kunnskapsgrunnlaget om naturmangfaldet i kommunen. Opplysninga skal kunne nyttast som grunnlag for seinare undersøkingar eller krav om nærare undersøkingar. Det kan vera aktuelt å gjennomføre enkelte nye kartleggingar undervegs i prosessen.

Planen skal innehalda følgjande tema:

- ✓ Skildring av naturtypar, inkludert tilstand og funksjon av naturen
- ✓ Skildring av trua artar
- ✓ Oversikt over verneområde, status og tiltaksplanar
- ✓ Skildring av aktuelle truslar
- ✓ Klimaendringane sine verknadar på naturmangfaldet
- ✓ Arealrekneskap for natur
- ✓ Utvikling av strategiar for bevaring av naturmangfald i kommunen og føringar til arealplanlegging gjennom arealbruksstrategiar, bruk av omsynssoner osv.
- ✓ Handlingsplan for naturmangfaldet i kommunen som i det minste skal innehalda følgjande tiltak:
 - Tiltak for å styrke kunnskapen om naturmangfaldet i kommunen
 - Tiltak knytt til fjerning av uynskja framandartar
 - Framlegg til framtidige kartleggingar og utredningar
 - Tiltak for å dempe konflikt mellom samfunnsinteresser og naturinteresser

4. ORGANISERING AV PLANARBEIDET

4.1 Organisering

Det er danna ei mindre arbeidsgruppe for utarbeiding av planen, som er sett saman av landbrukssjef Magnhild Aspevik, Klimakoordinator Inger Oddrun Sverkmo og arealplanleggjar Monika Lysne. Landbrukssjefen vert leiar for planarbeidet, og det skal knytast til konsulentbistand til kartlegging og deloppgåver.

Planarbeidet får elles slik organisering:

Prosjektansvarleg: Rådmann

Styringsgruppe: Utval for miljø og samfunnsutvikling

Vedtaksmyndigheit: Kommunestyret

4.2 Medverknad

Det er ei målsetting for arbeidet å skape ein god planprosess gjennom brei medverknad. Lokalutval og ulike organisasjonar (grunneigarlag, elveeigarlag, naturforeiningar, bondelag, osv.) og skular vil verte invitert til å delta aktivt i prosessen. I kommunen har me mange ressurspersonar som har høg kompetanse på naturmangfaldet i kommunen. Desse vil bli invitert serskild til å bidra aktivt inn i planprosessen. Det vil og bli sikra generell moglegheit for medverknad for alle som ynskjer det gjennom kunngjering og offentleg ettersyn på heimeside, i lokalavisa og på FB-sida til kommunen.

4.3 Kva er spesielt ynskjeleg av innspel til oppstart av planarbeidet?

Me ynskjer gjerne innspel om artar, viktige leveområde eller naturtypar. Legg gjerne ved bilde, og gode skildringar av området, ikkje berre enkeltobservasjonar. Nokre eksemplar på kva som kan spelast inn til planarbeidet

- ✓ Lokalitetar med sjeldne artar, både planter, tre og dyr.
- ✓ Lokalitetar med spreiding av uynskja skadelege artar
- ✓ Lokalitetar som er viktige område for fugl og dyr, anten beiteområde, hekkeområde, spelplassar, kalvingsområde eller mytingsområde.
- ✓ Landskap – spesielle eller viktige landskap (skog, myr, lynghei osv.)
- ✓ Geologiske forhold: lokalitetar med geologisk særpreg, eller viktige funn

Innspela treng ikkje vera avgrensa til berre natur. Det kan vera lokalitetar med spesielt særpreg – f.eks. plassar der ein finn ein kombinasjon av viktig natur og kulturminne, eller naturfenomen med spesiell betydning. Det kan vera område som vart hausta eller beita i tidligare tider og der ein finn naturspor etter tidlegare aktivitet.

Me oppfordrar og til å nytte: <https://www.artsobservasjoner.no/> til å registrere observasjon av artar både under innspelsperioden og seinare.

4.4 Framdriftsplan

Tidspunkt	Aktivitet
Oktober 2022	Vedtak om oppstart og utlegging av planprogram til offentleg ettersyn
Oktober – desember	Kunngjering av oppstart og høyringsperiode for planprogrammet
Januar/februar 2023	Fastsetting av planprogram
Februar /september 2023	Karlegging, analyse, medverknadprosess, utarbeiding av planframlegg
September/November 2023	Høyringsperiode framlegg til plan
Desember 2023	Vedtak av plan